

PAGALBOS ONKOLOGINIAMS LIGONIAMS ASOCIACIJA

Juridinio asmens kodas 302704554, Kalvarijų 300-111, LT-08318, Vilnius

Telefonas +370 630 60636, el. paštas: info@pola.lt

2022 m. gruodžio 19 d.

Vilnius

Siunčiama tik elektroniniu paštu

gintare.miksiene@nvi.lt administracija@nvi.lt

Nacionalinis vėžio institutas

ministerija@sam.lt

Sveikatos apsaugos ministerija

DĖL ATRANKINĖS MAMOGRAFINĖS PATIKROS DĖL KRŪTIES VĖŽIO PROGRAMOS VYKDYMO, KOKYBĖS UŽTIKRINIMO IR KOKYBĖS KONTROLĖS REIKALAVIMŲ

Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacija (POLA) gavo Nacionalinio vėžio instituto (toliau – NVI) parengtą atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio programos vykdymo, kokybės užtikrinimo ir kokybės kontrolės reikalavimų projektą (toliau – Projektas). Susipažinus su Projektu teikiame žemiau nurodytus pasiūlymus ir komentarus.

Visų pirma, susipažinus su parengtu Projektu matome riziką dėl visiškai naujo Kvietimo dalyvauti ankstyvojoje programoje algoritmo. Projekte nurodyta, kad moterys dalyvauti programoje ir profilaktiškai patikrinti bus kviečiamos laiškais (siunčiamais paštu). Numatyta, kad pacientėms pirmasis kvietimas ir pakartotiniai pakvietimai bus siunčiami tik laiškais, papildomai apie išsiųstus laiškus informuojant elektroninėmis priemonėmis (trumpąja žinute ar el. paštu). Tik tuo atveju, jeigu po 6 mėnesių po pakartotinio kvietimo išsiuntimo išsiuntus antrą pakartotinį kvietimą, šeimos gydytojas turės susisiekti su tokia paciente ir patikslinti nedalyvavimo patikros programoje priežastį. Manome, kad tiek fiziniai, tiek el. laišakai, atkeliaujantys iš naujai veiklą pradėsiančių vykdyti koordinacinių centrų gali nesulaukti pakankamo pacientų dėmesio, kadangi ilgą laiką informavimo apie prevencines programas funkciją vykdė šeimos gydytojai ir pirminės sveikatos priežiūros centrai, asmenys prie to buvo pripratę, o informacijos sklaidos ir pacientų edukacijos apie perėjimą prie naujo modelio nebuvo.

Taip pat pagal numatytą naują algoritmą, šeimos gydytojas yra įtraukiamas į procesą tik išsiuntus antrąjį pakartotiną pranešimą. Atsižvelgus į iki šiol taikytą praktiką ir tai, kad pakvietimas atvykti į prevencines programas atliekamas skambučio metu yra vienas iš efektyviausių būdų Lietuvoje, manytina, kad šeimos gydytojas turėtų būti įjungiamas į visą pakvietimo procesą žymiai anksčiau nei yra siūloma. Būtent šeimos gydytojas turėtų būti viena iš aktyviausių patikros proceso grandžių. Todėl, peržiūrint prevencinių patikros programų modelį, turi būti apsvarstyta galimybė palikti šiuo metu taikomą modelį, kai šeimos gydytojai už pacientų dalyvavimą prevencinėse programose gauna nustatyto dydžio papildomus įkainius. Manytina, kad toks apmokėjimo modelis skatins šeimos gydytojus proaktyviai kviešti pacientus dalyvauti prevencinėse patikros programose.

Antra, matome techninių rizikų dėl sklandaus kvietimo procesų įgyvendinimo. Programoje numatyta, kad pacientėms pakvietimai bus siunčiami pagal Gyventojų registro ir Vėžio registro duomenis. Manome, kad gali kilti reali grėsmė, kai dėl blogai nurodyto gyvenamojo adreso, pacientei pakvietimai paštu nebus pristatyti, nepaisant to, kad jos ir bus papildomai informuojamos apie išsiuntimo faktą el. paštu ar trumpąja žinute. Savo praktikoje susiduriame, kad net ir siunčiant registruotus laiškus, pacientai juos ne visada gauna. Siūlytina pagalvoti, kad pakvietimai būtų siunčiami ne tik registruotu būdu, bet ir pakvietimų siuntimą organizuoti per e-sveikatos sistemą.

Trečia, sutinkame, kad kvietime iš anksto nurodyta siūloma tyrimo atlikimo data ir laikas yra racionalus, visgi manome, kad siūlomos datos turėtų būti ne atsitiktinės, o turėti tam tikrą logiką – pavyzdžiui per 3 mėn. po asmens gimimo dienos. Loginę sąsają turinti data padėtų ir ugdant bei formuluojant sveikatos įpročius, skatinant, pavyzdžiui, per 3 mėn. nuo gimimo dienos prevenciškai pasitikrinti sveikatą. Taip pat manome, kad siūlomos datos ir laiko koregavimas turi būti galimas ne tik telefonu likus 2 dienoms iki nurodyto vizito kvietime nurodytais kontaktais, bet ir per e. sveikatos sistemą.

Ketvirta, pasigendama būdų kaip prevencinėse patikros programose būtų išnaudojamos jau dabartinės veikiančios sveikatos priežiūros organizacinės priemonės ir sistemos. Pvz. kai pacientai privalo atlikti sveikatos patikras atsinaujinant vairuotojo pažymėjimą arba dirbant darbovietėse, į šias patikras galėtų būti privalomai įtraukiami prevencinių programų metu atliekami tyrimai. Būtent tokiu būdų būtų užtikrinama, kad prevencinėse programose sudalyvautų kuo didesnė tikslinė auditorija.

Siūlytina apsvarstyti papildomus e. sveikatos funkcionalumus, sudarant galimybę pacientams, kaip ir minėta aukščiau, koreguoti siūlomų vizitų laikus, gauti pranešimus apie artėjančias patikras ir visą informaciją susijusią su atliktomis patikromis. Taip pat įgalinti pacientus pačius patalpinti informaciją į e. sveikatą apie atliktus profilaktinius patikrinimus, nurodant tyrimo atlikimo datą, vietą, rezultatus (mamografijos nuotraukas ir kt.).

Penkta, palaikome mechanizmą, kad nepaisant to, kad moteris atsisakė dalyvauti programoje, ji pakartotinai būtų kviečiama dalyvauti programoje po 2 metų. Manytume, kad būtų tikslinga rinkti informaciją apie atsisakymo priežastis ir numatyti priemones, investuoti į edukaciją, skatinant pakeisti moters požiūrį į profilaktinius sveikatos patikrinimus ir dalyvavimą prevencinėse programose.

Atsižvelgiant į tai, kad pacientams kils klausimų dėl naujosios programos, manome, kad būtų tikslinga suorganizuoti programos pristatymą, kuriame norėtume sudalyvauti. Iš anksto dėkojame ir tikimės tolimesnio bendradarbiavimo. Kilus papildomiems klausimams kviečiame kreiptis į POLA direktorę Neringą Čiakiene (mob.tel +370 630 60636; el. paštas neringa@pola.lt).

Primename, kad POLA yra skėtinė nevyriausybinė organizacija, šiuo metu vienijanti 30 onkologinėje srityje veikiančių nevyriausybinių organizacijų ir turinti daugiau nei 35 000 bendruomenės narių. POLA yra skaidri ir nepriklausoma, onkologinių pacientų interesus atstovaujanti organizacija, kurios misija – dėti visas įmanomas pastangas siekiant pagerinti onkologinių pacientų ir jų artimųjų gyvenimo kokybę.

Pagarbiai
Gediminas Žižys

POLA prezidentas _____